

מסורת הש"ס

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קומי.

תורה אור השלם

(א) [משום רבי שמעאל כר] יופי ויבטח אמר. (ב) קראי (ג) כרית ט: ע"ש. (ד) וכן לקיט כרית וכן איתא בבבלי ט: ודאי ילקיט. (ה) גליל טו: (ו) גליל (ה) להדריו. (ז) סנהדרין ק"ג. (ח) סנהדרין ק"ג. (ט) גליל כר. (י) [בסנהדרין] איתא חתה עשאר. (יא) סנהדרין ק"ג. (יב) טובה ל... (יג) גליל אחר דריה ט"ו. (יד) דהיי"ד י"ג. (טו) [שם ט"ו]. (טז) [שם ט"ו]. (יז) דהיי"ד כ"ג. (יח) [שם כ"ג].

מוסף רש"י

במצודה זו שאין בה דגן. דגן יידי טפות לטוק דגן חתה מדרות מי שינאו עופות ונלמן. וישאין נה דגן אין עוף עשה אליה. קר יוקי התרים מכל ממוס. ויגלו מרגמו ודוקי ברכות פ: כמצולה שאין בה דגים. כמו מלכות. מלמד בנות הכהנים אין מלמן דגים אלא על שפת הים. סוף דלחב מן ושו. אקלידי. פסחיות. וקליפי. מנוליס. דגלדא. כולם מתמסות והמנוטלים על עור היו. והשפי"כ היו שלש מאות פירות עמוס. ליה דגלדא לזוין שקיס והמלטיסן וספיסן של עור היו וסנהדרין ק"ג.

רבינו חננאל

ירי אדם מתחת כנפיים ירו כחיה. ירו של הקב"ה שהיו פשוטה לקבל כספים מפני מרת הדין. כל אלו דברים פשוטין הן. ענין כל כסף שבעולם לקיט יוסף והביאו לפרעה. כשעלו ישראל מצרים ונלווהו שישו מצרים כמצולה שאין בה דגן איכא דאמרי כמצודה. בא שישק נטלו מרחבעם בא אור נטלו משישק וכו'. ואת כל היקום אשר בגלדיה. זו עשרו של אדם שמעמידו על גליו. איר לוי משאו שלש מאות פירות היו מפתחות גביו של קרן וכלהו אקלידי קליפי דגלדא. אמר רבי יונתן אורח כי עניתו אמר דוד. אבן מאסו הבונים אמר ישר. מאת ה' היתה זאת אמר אחיו. זה היום עשה ה' אפר שמואל.

זה המכיר מקום חבירו בישיבה. שידוע לומר זה מקום מיושב לפלוגי חיה של פלוגי דהואיל ומכיר הוא מקום כולם רגיל הוא לישב שם ממיד: ספרי תורה. מעשה מרכבה ומעשה כראשית: למגלה. מדלח כמיז לנוח משמע שנתן כח לנכרית לנחו: ימפני מדס דדין. שמקטרגת ואומרת לא תקבלם והוא מקבלם כסתר: לולי משפ בחירו. אלמא משפחה ביה קרל נמשח וקר ליה בחירו משום דהשיב מתמו מהשחית אלמא שמת הוא כדך: כמלודו וו. שפורסו לעופות ללוד ואין דגן ואין עוף נפנה אליה: מלחמתו של זרע במצרים גמרה אצל מלחמת זרע באסא קראי: ושיגרו להדריומן. מלך ארס לעזור לו על כשעא מלך ישראל וקראי ניהוים ומלחמת יהושפט בעמונים קראי. ודך הראשונים להביא גזיהם עמהם מלחמתם כדי שימשך לבס אחר ממוס ולא יבחנו: שמעמידו על רגליו. שמשמת לבו: אקלידי. מפתחות: וקולפי. פתחות שקורין גלילי שדור"ה: דגלדי. של מלופים של עור שנושאים על סוסים ומוריס ונמלים: אבן מאסו הבונים. כלומר דוד שמיימו רועה אלא היה ונעשה ראש. ונפלאה בעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה ממננא על עינים שסופן לגיל ולשמות שיושיעם מיד אחיבה: הושיעה נא אמרו אחיו. כלומר על ידי דוד. ודוד אמר הגליחה נא שילגת במלכותו: כרכנוס אמר שמואל. שינך כולם כלומר מנרין אנו אחסס: לנו. לשון רבים: אפרו חג בעכוסיס. הביאו זבחים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

רשב"ם

זה המכיר מקום חבירו בישיבה. שידוע לומר זה מקום פלוגי חיה זה מקום פלוגי דהואיל ומכיר מקום חבירו רגיל הוא לישב שם: עתיק יומין. זה הקדוש ברוך הוא דמתיב (דמל"ג ז) ועתיק יומין ימי: ספרי תורה. מעשה המרכבה ומעשה כראשית ופירושו של שם דכתיב (שמות ג) זה שמי לעלס. והמכסה היינו שאינו מוסר אותם לכל אדם אלא למי שלבו דואג כדאמרין בפרק אין דורשין (מגינה דף יג.) זה המגלה דברים שישן עתיק יומין. והכי משמע למכסה ספרי תורה שהיו מטוסין מתחלה ועתיק יומיא גילן ונתן רשות לגלותן ומי שמגלה אותן וזכה למה שאמור בפרק זה: למגלה. לשון מפעיל מדלח כמיז לנוח משמע שנתן ילוח לבריות שינחוחו: לולי משפ

זה המכיר מקום חבירו בישיבה איכא דאמרי אמר ר"א זה המקבל פני חבירו בישיבה מאי למכסה עתיק (יומין) זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין ומאי ניהו סתרי תורה ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין מאי ניהו מעמי תורה אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל ברבי יוסי מאי דכתיב וימנעו מומר לרוד זמרו למי שנוצחין אותו ושמה בא וראה שלא כמדת הקב"ה מרת בשר ודם בשר ודם מנצחין אותו ועצב אבל הקב"ה נוצחין אותו ושמה שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל בר' יוסי אמר ר"ש בן לקיש משום רבי יהודה שיהא מאי דכתיב וירי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב זה ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוטה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מרת הדין אמר רב יהודה אמר שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים שנאמר וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען בשאר ארצות מנין תלמוד לומר וכל הארץ באו מצרימה וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן שנאמר וינצלו את מצרים רב אסי אמר עשאוה כמצודה זו שאין בה דגן רבי שמעון אמר כמצולה שאין בה דגים והיה מונח עד רחבעם בא שישק מלך מצרים ונטלו מרחבעם שנאמר ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים [על ירושלים] ויקח את אוצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך בא זרע מלך כוש ונטלו משישק בא אסא ונטלוהו מזרח מלך כוש ושיגרו להדריומן כוש טבריומן באו בני עמון ונטלום מהדריומן כוש טבריומן בא יהושפט ונטלו מבני עמון והיה מונח עד אחז בא סנחריב ונטלו מאחו בא חזקיה ונטלו מסנחריב והיה מונח עד צדקיה באו כשדיים ונטלוהו מצדקיה באו פרסיים ונטלוהו מכשדיים באו יוונים ונטלוהו מפרסיים באו רומיים ונטלוהו מיוונים ועדיין מונח ברומי: אמר רבי חמא (ב) (בר) חנינא שלש מטמוניות ואת יוסף במצרים אחת נתגלה לקרה ואחת נתגלה לאנשונינוס בן אסוריוס ואחת נתגלה לצדקיהם לעתיד לבא עושר שמור לבעליו לרעתו אמר רבי שמעון בן לקיש זו עשרו של קרה (שנאמר) ואת כל היקום אשר ברגליהם א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו א"ר לוי משאו שלש מאות פירות לבנות היו מפתחות בית גביו של קרה וכולהו אקלידי קליפי דגלדא: (דא"ש אר"ש כשד"ר מאוד"ר סימן) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן ויאודך כי עניתו אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה אמר ישי מאת ה' היתה זאת אמרו אחיו זה היום עשה ה' אמר שמואל אנה ה' הושיעה נא אמרו אחיו אנה ה' הצליחה נא אמר דוד ברוך הבא בשם ה' אמר ישי כרכנוס מבית ה' אמר שמואל אל ה' ויאר לנו אמרו כולן אסרו חג בעכותיס אמר שמואל אלי אתה ואודך אמר דוד אלהי ארוממך אמרו כולן: לתן התם מקום שנהנו לכפול

זה המכיר מקום חבירו בישיבה איכא דאמרי אמר ר"א זה המקבל פני חבירו בישיבה מאי למכסה עתיק (יומין) זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין ומאי ניהו סתרי תורה ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין מאי ניהו מעמי תורה אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל ברבי יוסי מאי דכתיב וימנעו מומר לרוד זמרו למי שנוצחין אותו ושמה בא וראה שלא כמדת הקב"ה מרת בשר ודם בשר ודם מנצחין אותו ועצב אבל הקב"ה נוצחין אותו ושמה שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל בר' יוסי אמר ר"ש בן לקיש משום רבי יהודה שיהא מאי דכתיב וירי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב זה ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוטה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מרת הדין אמר רב יהודה אמר שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים שנאמר וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען בשאר ארצות מנין תלמוד לומר וכל הארץ באו מצרימה וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן שנאמר וינצלו את מצרים רב אסי אמר עשאוה כמצודה זו שאין בה דגן רבי שמעון אמר כמצולה שאין בה דגים והיה מונח עד רחבעם בא שישק מלך מצרים ונטלו מרחבעם שנאמר ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים [על ירושלים] ויקח את אוצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך בא זרע מלך כוש ונטלו משישק בא אסא ונטלוהו מזרח מלך כוש ושיגרו להדריומן כוש טבריומן באו בני עמון ונטלום מהדריומן כוש טבריומן בא יהושפט ונטלו מבני עמון והיה מונח עד אחז בא סנחריב ונטלו מאחו בא חזקיה ונטלו מסנחריב והיה מונח עד צדקיה באו כשדיים ונטלוהו מצדקיה באו פרסיים ונטלוהו מכשדיים באו יוונים ונטלוהו מפרסיים באו רומיים ונטלוהו מיוונים ועדיין מונח ברומי: אמר רבי חמא (ב) (בר) חנינא שלש מטמוניות ואת יוסף במצרים אחת נתגלה לקרה ואחת נתגלה לאנשונינוס בן אסוריוס ואחת נתגלה לצדקיהם לעתיד לבא עושר שמור לבעליו לרעתו אמר רבי שמעון בן לקיש זו עשרו של קרה (שנאמר) ואת כל היקום אשר ברגליהם א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו א"ר לוי משאו שלש מאות פירות לבנות היו מפתחות בית גביו של קרה וכולהו אקלידי קליפי דגלדא: (דא"ש אר"ש כשד"ר מאוד"ר סימן) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן ויאודך כי עניתו אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה אמר ישי מאת ה' היתה זאת אמרו אחיו זה היום עשה ה' אמר שמואל אנה ה' הושיעה נא אמרו אחיו אנה ה' הצליחה נא אמר דוד ברוך הבא בשם ה' אמר ישי כרכנוס מבית ה' אמר שמואל אל ה' ויאר לנו אמרו כולן אסרו חג בעכותיס אמר שמואל אלי אתה ואודך אמר דוד אלהי ארוממך אמרו כולן: לתן התם מקום שנהנו לכפול

זה המכיר מקום חבירו בישיבה איכא דאמרי אמר ר"א זה המקבל פני חבירו בישיבה מאי למכסה עתיק (יומין) זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין ומאי ניהו סתרי תורה ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין מאי ניהו מעמי תורה אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל ברבי יוסי מאי דכתיב וימנעו מומר לרוד זמרו למי שנוצחין אותו ושמה בא וראה שלא כמדת הקב"ה מרת בשר ודם בשר ודם מנצחין אותו ועצב אבל הקב"ה נוצחין אותו ושמה שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל בר' יוסי אמר ר"ש בן לקיש משום רבי יהודה שיהא מאי דכתיב וירי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב זה ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוטה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מרת הדין אמר רב יהודה אמר שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים שנאמר וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען בשאר ארצות מנין תלמוד לומר וכל הארץ באו מצרימה וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן שנאמר וינצלו את מצרים רב אסי אמר עשאוה כמצודה זו שאין בה דגן רבי שמעון אמר כמצולה שאין בה דגים והיה מונח עד רחבעם בא שישק מלך מצרים ונטלו מרחבעם שנאמר ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים [על ירושלים] ויקח את אוצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך בא זרע מלך כוש ונטלו משישק בא אסא ונטלוהו מזרח מלך כוש ושיגרו להדריומן כוש טבריומן באו בני עמון ונטלום מהדריומן כוש טבריומן בא יהושפט ונטלו מבני עמון והיה מונח עד אחז בא סנחריב ונטלו מאחו בא חזקיה ונטלו מסנחריב והיה מונח עד צדקיה באו כשדיים ונטלוהו מצדקיה באו פרסיים ונטלוהו מכשדיים באו יוונים ונטלוהו מפרסיים באו רומיים ונטלוהו מיוונים ועדיין מונח ברומי: אמר רבי חמא (ב) (בר) חנינא שלש מטמוניות ואת יוסף במצרים אחת נתגלה לקרה ואחת נתגלה לאנשונינוס בן אסוריוס ואחת נתגלה לצדקיהם לעתיד לבא עושר שמור לבעליו לרעתו אמר רבי שמעון בן לקיש זו עשרו של קרה (שנאמר) ואת כל היקום אשר ברגליהם א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו א"ר לוי משאו שלש מאות פירות לבנות היו מפתחות בית גביו של קרה וכולהו אקלידי קליפי דגלדא: (דא"ש אר"ש כשד"ר מאוד"ר סימן) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן ויאודך כי עניתו אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה אמר ישי מאת ה' היתה זאת אמרו אחיו זה היום עשה ה' אמר שמואל אנה ה' הושיעה נא אמרו אחיו אנה ה' הצליחה נא אמר דוד ברוך הבא בשם ה' אמר ישי כרכנוס מבית ה' אמר שמואל אל ה' ויאר לנו אמרו כולן אסרו חג בעכותיס אמר שמואל אלי אתה ואודך אמר דוד אלהי ארוממך אמרו כולן: לתן התם מקום שנהנו לכפול

- למנצח בנינוח ממור לרוד.
- ואמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב תקומו מהשחית:
- וירי אדם מתחת כנפיהם על ארבעת רבעיהם ופנינם וכפיהם לארבעתם: יחזקאל א ח
- וקלט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען כשבר אשר הם שברים ויבא יוסף את הכסף ביהו פרעה:
- וכל הארץ באו מצרימה לשבור אל יוסף כי חזק קרעב בכל הארץ: בראשית מא ט
- והי נתן את חן היום בעיני מצרים וישאלום וינצלו את מצרים: בראשית מא ט
- ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים על ירושלים:
- יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לכבדו לרעה:
- ואשר עשה לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר פתחה דאין את פיה ותבלעם ואת כהיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם כקרב כל ישראל: ירמיהו א ו
- אודך כי עניתו ונתה לי לישועה: תהלים קיח בא

לעני רש"י

שדור"א [שידור"א] כפול.

לעני רש"י

שדור"א [שידור"א] כפול.